Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2014, sp. zn. 29 Cdo 1605/2013, ECLI:CZ:NS:2014:29.CDO.1605.2013.1

Číslo: 84/2014

Právní věta:

Rozhoduje-li soud o uložení poplatkové povinnosti postupem podle § 12 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, musí ve výroku (nového) rozhodnutí výslovně uvést, zda původní rozhodnutí o uložení poplatkové povinnosti ruší, či zda je mění (a jakým způsobem).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.04.2014

Spisová značka: 29 Cdo 1605/2013

Číslo rozhodnutí: 84

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poplatky soudní

Předpisy: § 12 odst. 1 předpisu č. 549/19914Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Plzni usnesením ze dne 15. 10. 2012 zastavil řízení o odvolání prvního žalovaného a druhé žalované proti rozsudku téhož soudu ze dne 12. 5. 2011 (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení ve vztahu mezi žalobkyní a odvolateli (výrok II.).

Usnesením ze dne 21. 1. 2013 V r c h n í s o u d v Praze k odvolání prvního žalovaného a druhé žalované usnesení soudu prvního stupně potvrdil (první výrok), a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud vyšel z toho, že:

> *1) První žalovaný a druhá žalovaná podali odvolání proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 5. 2011, jímž soud prvního stupně uložil oběma žalovaným zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně 851 943,50 Kč s příslušenstvím a rozhodl o nákladech řízení.*
>
> *2) Soud prvního stupně usnesením ze dne 1. 8. 2011 uložil oběma odvolatelům, aby zaplatili společně a nerozdílně soudní poplatek za odvolání ve výši 34 080 Kč.*
>
> *3) Usnesením ze dne 5. 9. 2012 vyzval soud prvního stupně prvního žalovaného, aby zaplatil*

soudní poplatek za podané odvolání ve výši 34 080 Kč. Usnesením z téhož dne vyzval soud prvního stupně druhou žalovanou, aby zaplatila soudní poplatek za podané odvolání ve výši 34 080 Kč. Usnesení byla odvolatelům doručena dne 19. 8. 2012 (správně 18. 9. 2012, viz potvrzení o dodání a doručení do datové schránky).

4) Dne 11. 12. 2012 zaplatil každý z odvolatelů soudní poplatek ve výši 17 040 Kč.

Na takto ustaveném základě odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně nepochybil, vyměřil-li každému z odvolatelů soudní poplatek ve výši 34 080 Kč. Odvolatelé jsou samostatnými procesními společníky a poplatníkem za podané odvolání je v souladu s ustanovením § 2 odst. 5 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, každý z nich. Solidární poplatková povinnost ve smyslu § 2 odst. 8 téhož zákona vzniká pouze v případě nerozlučného společenství podle § 91 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.

Důvodnými pak odvolací soud neshledal ani námitky „ohledně prvotní výzvy" k zaplacení soudního poplatku. Nesprávným rozhodnutím o poplatkové povinnosti soud prvního stupně není vázán a může je změnit či zrušit (§ 12 zákona o soudních poplatcích).

Aplikaci ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích „a z něj plynoucí neodvratitelnosti zastavení vedeného odvolacího řízení" mohlo být zamezeno pouze úplným zaplacením soudního poplatku řádně vyměřeného za podaná odvolání. To se však nestalo (odvolatelé zaplatili pouze část soudního poplatku ve výši 17 040 Kč).

Proti usnesení odvolacího soudu podali první žalovaný a druhá žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírají o ustanovení § 237 o. s. ř., dovozujíce, že napadené rozhodnutí závisí na posouzení otázky procesního práva, jež dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího soudu vyřešena.

Dovolatelé poukazují na to, že byli nejprve usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 8. 2011 vyzváni k tomu, aby společně a nerozdílně zaplatili soudní poplatek za podané odvolání ve výši 34 080 Kč. Poté, kdy soudy nevyhověly jejich žádosti o osvobození od soudních poplatků, vyzval je soud prvního stupně opětovně k zaplacení soudního poplatku (usneseními ze dne 5. 9. 2012), tentokrát každého z nich ve výši 34 080 Kč, a posléze zastavil řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

V průběhu odvolacího řízení dovolatelé zaplatili soudní poplatek za podaná odvolání v původně vyměřené výši (dohromady 34 080 Kč), přesto odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně.

Dovolatelé zdůrazňují, že soud prvního stupně původní rozhodnutí o výši soudního poplatku nezrušil ani nezměnil, ponechal je v platnosti a vedle něj vydal další usnesení, kterými stanovil poplatkovou povinnost v odlišné výši. Dovolatelé tudíž měli „k dispozici tři platná a účinná usnesení Krajského soudu v Plzni, vzájemně však rozporná".

Proto Nejvyššímu soudu předkládají otázku, na níž podle jejich názoru spočívá napadené rozhodnutí, zda „soud prvního stupně může vydat usnesení, kterým stanoví výši soudního poplatku, aniž by přitom zrušil či změnil své dřívější usnesení, kterým byla výše soudního poplatku již pravomocně stanovena".

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., a to pro posouzení otevřené otázky výkladu § 12 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, v judikatuře Nejvyššího soudu dosud neřešené.

Ustanovení § 12 odst. 1 zákona o soudních poplatcích určuje, že vydá-li soud nesprávné rozhodnutí o uložení povinnosti zaplatit poplatek, toto rozhodnutí zruší nebo změní i bez návrhu.

Z citovaného ustanovení se podává, že soud není vydaným usnesením o uložení poplatkové povinnosti vázán; zjistí-li, že soudní poplatek nevyměřil správně, je povinen (neuplynula-li lhůta dle § 12 odst. 2 téhož zákona) své původní rozhodnutí podle okolností zrušit (nesvědčí-li dotčenému účastníku poplatková povinnost vůbec) či změnit (svědčí-li mu v jiné výši). Potud jsou závěry odvolacího soudu správné.

Nicméně, z téhož ustanovení, jakož i z povinnosti soudů postupovat v občanském soudním řízení předvídatelně a dbát na to, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů účastníků řízení (srov. zejm. § 2 a § 6 o. s. ř.), plyne, že soud, jenž rozhoduje postupem podle § 12 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, musí ve výroku (nového) rozhodnutí výslovně uvést, zda původní rozhodnutí o uložení poplatkové povinnosti ruší či zda je mění (a jakým způsobem). Neučiní-li tak a nastane-li v důsledku toho situace, že vedle sebe stojí více vzájemně si odporujících rozhodnutí o uložení poplatkové povinnosti (jako tomu bylo v projednávané věci), nebyl poplatník řádně vyzván k zaplacení soudního poplatku ve smyslu § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích a nejsou tak splněny podmínky pro zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku podle posledně označeného ustanovení.

Závěr odvolacího soudu, podle něhož předpoklady pro zastavení odvolacího řízení pro nezaplacení soudního poplatku byly v projednávané věci naplněny, tudíž správný není.

Nejvyšší soud proto napadené rozhodnutí podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil (a to včetně závislého výroku o nákladech odvolacího řízení). Důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na usnesení soudu prvního stupně; Nejvyšší soud proto zrušil i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta druhá, o. s. ř.).